

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Szervezkedjünk.

Irta: *Mihalicska János.*

A közel mult idők a magyar tanítóságra nézve fölötté fontos korszak volt. Ezzel lezajlottak jóidőre azon küzdelmek, amelyeket a tanítóság anyagi jobb ellátásának ügyében folytatott. Ha az új fizetésrendezés rendszerét bíráló tárgyává tesszük, el kell ismernünk, hogy némi javulást mutat abban az irányban, amely a tanítót a legnehezebb megélhetési gondoktól mentesíteni igyekszik. Az új fizetési törvényben a tanítói járandóságok, a tanítóknak fizetési osztályokba és fokozatokba való besorolásával, határozott elvek szerint most először rendeztek. Tény továbbá az is, hogy a fizetés, tekintet nélkül a működés helyére, egyöntetűbb lesz. Mindemellett azonban tagadhatatlan az is, hogy első és legnagyobb kívánságunk, amelynek jogosságát senki kétségbe nem vonta, sőt a legnagyobb nyilvánosság előtt elismertetett, az *egyenlőség* elve, érvényre nem jutott. Ez oly nyílt sebnek maradt, amelyet az idő nemcsak hogy behegeszteni nem fog, hanem csakis mélyítheti azt. Nem akarok ezúttal a kántortanítók helyzetéről külön szólni, mert ez is bennfoglaltatik az *egyenlőség* elvében. A *családi* pótlékot sem kívánom most tárgyalni, miután ez is az egyenlő elbánáshoz tartozik. Itt volna továbbá a vasúti utazás kedvezményének a család tagjaira való kiterjesztésének a kérdése is stb. Végtelenül fájdalmas, hogy a felekezeti tanítóságot mindenben, még a legkisebb dolgokban is, legyen az pályázat, ösztöndíj, kinevezés, kiküldetés, majdnem a teljes mellőzés éri. Vajjon méltányos-e ez, arról fölösleges volna írni, de hogy ez a nemzeti népnevelés szempontjából mennyire hátrányos és káros, arról érdemes volna mindazoknak elmélkedniök, akik népnevelésünket és egész közoktatásunkat irányítják és vezetik. Abban a korban élünk, amelyben az élet küzdelmeit a szellemi erők fölénye dönti el; amely a népkultúra fejlesztésével kívánja a gazdasági életet emelni. Mi magyarok nemzeti létünket főleg az iskolai neveléssel akarjuk biztosí-

tani, hogy ez képezzen oly nemzedékeket, amelyekben nemzetünk, társadalmi életünk megújídhódjék, hogy az új generációk egészségesebb, tisztultabb világnézettel lépjenek az élet küzdőterére, hogy ott a modern világ szülte új eszmékkel szemben, mint magyarok, hű honpolgárok és munkás hazafiak rójják le kötelességeiket önmaguk, családjuk, a társadalom és hazájuk iránt. De ha ezt várjuk az iskola működésétől és az erre való törekvést, még teljes joggal, sőt kérlelhetetlen szigorúsággal, kötelességévé tesszük a haza minden tanítójának, akkor legyünk azon is, hogy tanítóságunk egyeteme egyenlő buzgósággal haladjon ezen magasztos cél felé. Elérjük pedig ezt azzal, ha mindegyikünk tudatában lesz annak, hogy részese lehet mindannak, amit a magyar tanító elérhet. Látjuk ezekből és a közel jövőben napirendre kerülő nagy kérdésekből, amilyen például a nyugdíjtörvény revíziója és ki tudja, mit hoz az örökké új kérdéseket felvető élet, hogy érdekeinket védenünk kell. Ez pedig elsősorban a mi, a katolikus tanítók kötelessége. Mi képezzük a magyar tanítóság gerincét, a katolikus tanítók voltak azok, akik a magyar kultúra útjait törték. Úgy számbeli többségünk, mint az abban rejlő értelmi és erkölcsi értékek alapján nekünk kellene a vezetőknek lennünk és szavunknak döntő sullyal bírnia. Ehelyett sértő mellőzést, legszentebb érzéseinknek megbántását, érdekeinknek semmibebevését kell tapasztalnunk. De nem tudjuk hathatósan megvédeni hitvallásos iskoláinkat sem, nem verhetjük vissza kellő sullyal azon támadásokat, amelyeket úgy ellenünk, mint egyházi előjáróink és intézményeink ellen a radikális irány hívei intéznek. Nem tudjuk pedig a harcot teljes sikerrel felvenni azért, mert országos szervezetünk, tanítóságunk megoszlásával és kellő támogatása nélkül nem lehet elég erős és akcióképes. Itt pedig tárgyaljuk a dolgot kissé mélyebben. Először ismernünk kell helyzetünket a maga valójában. Mi katolikus hitfelekezeti tanítók vagyunk és én merem állítani, hogy azok vagyunk nemcsak azért, mert katolikus iskoláknál vagyunk alkalmazva, hanem a legbensőbb hitbeli meg-

győződésből. Bennünket nevelő-tanítói munkánkban *Jézus Krisztus* szelleme és az anyaszentegyház tanításai vezetnek. Mi azon erkölcsökért lelkesedünk, amelyek szent vallásunkban gyökereznek és annak igazságaiból táplálkoznak. Mi azon világnézetnek vagyunk elszánt hívei, amelynek alapja a pozitív hit. Mi nyíltan valljuk és hisszük, hogy Isten fiai vagyunk, akiket az Úr Jézus megváltott, akiknek sorsát Isten akarata intézi és akinek életünkért, cselekedeteinkért felelősséggel tartozunk. Ezen a rendíthetetlen sziklán állva tántoríthatatlan hívei vagyunk a katolikus iskolának, mint amely terjesztője, ápolója, nevelője a mi hit- és érzelmi meggyőződésünknek. És különben is, vannak olyan előnyeink is, amikben nem cserélnénk bármely tanítóval sem. Hogy igazainkért sikraszállunk, arra tanítói önértetünk és a végzett munka értékének jogos tudata készlet. Ha tehát lelkes hívei akarunk maradni katolikus hitvallásos iskoláinknak, akkor még a magunk személyes érdekeinknek kielégítését sem kell keresnünk máshol, hanem biznunk kell a magunk erejében, amely, ha mindannyiunk egygő leszünk, biztosan az óhajtott célhoz eljutunk. Ezt a tanulságot levonhatjuk az utolsó mozgalmakból is, amelyekben másoknak voltunk segítségére és háttérbe is szorítottunk. Nekünk a mi területünkön kell maradnunk. Itt kell építeni az összetartás, az egységbe tömörülés varát és a szervezés sáncait. Vezérekben hála Istennek, nincs hiányunk. Nekünk nincs szükségünk a Magyarországi Tanítók Országos Szövetségére, ahol lételetünk ellen törnek, ahol béke, nyugalmas munka a törekvéseknek szerteágazásánál fogva nem képzelhető. Erősítsük a mi katolikus tanítók országos, egységes szervünket, akár a már meglévő keretben, akár újban. Mi, akiket egy gondolat, egy érzés hevít: a katolikus hitvallásos népiskola és az abban működő megelégedett tanító. Lehet-e hatalmasabb kulturális testület hazánkban elképzelni: mint hazánk katolikus tanítóságát, egyházi tanfőuraival és annak élén a püspöki karral. Vetekehetnek-e ezzel számbeli súlyban, erkölcsi tekintélyben másféle tanítói szövetezés? Nem felemelő tudat-e ilyen testület tagjának lenni? Ki képviselhetné nagyobb erővel, a siker nagyobb reményével érdekeinket ennél? Bizony bennünk a hiba, hogy nem ismerjük fel azt a nagy erőt, amelyet kifejtteni tudnánk, ha láncként egyesülhénk, egy tömör egészet alkotnánk. A cél egy: a katolikus iskola jövője és benne a hivatása magaslatán álló, anyagi és erkölcsi tekintetben jogos igényeiben kielégített katolikus tanító. Legyünk egyek az ezért küzdő táborban; egy a zászló, amely alá sorakozunk. A magyar katolikus tanítóegyesületek országos képviselői intézze ügyeinket. Ez legyen a tábornoki kar és mi annak hű, odaadó katonái. Nagyon helyesen mondja *Bertalan Vince* e lap 26. számában, a Magyarországi Tanítók Országos Szövetségéről írva: És ezzel a tizenegy millió magyar

állampolgár képviselőinek tekinthető legalább is húsz-huszonkétezer katolikus vallású, katolikus érzelmi tanítóval akar úgy rendelkezni, hogy önmaga fölött mondja ki a halálos ítéletet?

Igen, ébredjünk és támogassuk a jövőnk irányító és ügyeinket intéző országos szervet. Legyen élénk, pezsgő az élet. Lendüljön föl tanító-egyesületi tevékenységünk, hogy közös munkával, cselekvő érdeklődéssel és áldozatokkal is a cél felé haladhassunk. Mindenekelőtt az egyes egyházmegyei katolikus tanítóegyesületeket kell tömöríteni, egyházmegyei központi szervezet létesítésével, hogy az országos szövetezés teljes kiépítése könnyebb és az érintkezés gyorsabb lehessen. Ilyen alapon megépítve országos szövetezésünket és azt lelkünk teljes erejével támogatva, ebben katolikus népiskolánk és tanítóságunk új, erőteljes védőt, támogatót fog nyerni. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Az ifjúság hazafias neveléséről nem magyar- ajkú vidéken.

Irta: *Vörös Ferenc.*

III.

A természetet azonban pusztán könyvekből, elbeszélésekből tanulmányozni nem lehet, azért helyesen cselekszik az ifjúsági egyesület vezetője, ha időnkint testületileg kirándulnak a szabad természetbe. Ez hasznosabb foglalkozás lesz vásár- és ünnepnapok délutánjain, mint a kártya vagy egyéb nyeréskedő játék, annál is inkább, mert a természetet senkinek sem áll érdekében annyira ismerni, mint az alsóbb néposztálynak, különösen a földművesnek. A tünevények, az égi testek, a nap, a hold, csillagok, a levegő, a tűz, víz, mennydörgés, villámlás, szél, eső s ezeknek befolyása az állati és növényéletre a földműves szakmájába vágnak; mert ez örökké a természetben él és együtt működik vele, munkájának jutalmát a hideg-, meleg-, eső-, harmat s a négy évszaktól várva. Ennélfogva a földművesnek alkalmazkodnia kell a természethez vagyis tudnia kell munkáit a természeti okokkal és törvényekkel összekötni, mindent okadatolni s magának a szükséges következményeket levonni.

A természetben nyerhetünk tiszta fogalmat mindenről, ott látjuk a létérti küzdelmet, itt figyeljük meg vidékünk állat-, növény- és ásványvilágát, itt szemlélhetjük a magyar föld termékenységét, melyről *Petőfi* énekelte: «Ha a föld Isten kalapja, úgy hazánk bokréta rajta».

Ha vidékünk alföldi, emeljük ki acélos búzáinkat, kitünő lisztünket; erdeinkben beszéljünk a fanyasztésről, a magyar butorok, gépek, szerszámok közlekedési eszközökről; a bányákban hívjuk fel a figyelmet az ércakra, só és kőszénre; beszéljünk a magyar fürdőkről, ásványforrásokról, folyók mentén a halakról, hajózásról stb. Szóval minden tanító legjobban maga fogja tudni, hogy mit és hogyan adjon elő az ifjúságnak, ha a szülőföldjüket és ezzel kapcsolatban hazájukat óhajtja megkedveltetni.

Ha vidékünkön történeti nevezetességű vár, emlékszobor vagy ezeknek romjai léteznek, ki kell ide is rándulni s mondja el a tanító az ide való törté-

neti eseményeket, különösen, ha azokban az illető nemzetiség ősei is szerepeltek. Büszkén, lelkesedéssel és dicsérrel emeljük ki ezt a hazáját szerető nemzetiséget, amely a vért ontotta a magyar haza dicsőségeért. Iparkodjunk ily helyeken az illető történeti esemény évfordulóján ünnepélyt rendezni, amelyben vegyen részt a falu nagyjapraja.

Bár a felnőtt ifjúság kirándulása nagy körültekintéssel és fáradsággal jár, de fontosnak és elkerülhetetlennek tartom, mert a természet képezi főtárgyát érzszerünknek, befolyása van az értelem-, kedély- és szellem- és szívképzésre, szépsézetű s vallás-erkölcsi érzelmre, műveli az elmét és képzeletet; gyakorolja az ítéletet és következtetést, érett megfontolásra vezet; ha továbbá felkelti és leköti a figyelmet, az akaratnak irányt és szilárdságot ad. Ha az ifjú nemcsak gyönyörködik a magyar föld szépségeiben, de erős akarata van ahhoz ragaszkodni: a hazafias nevelés szempontjából eleget tettünk kötelességünknek.

De a magyar nyelv ápolása céljából is fel kell használnunk a kirándulásokat. Ugyanis a magyar költők- és írók műveit csak úgy olvashatjuk haszonnal és élvezettel, ha megértjük kifejezéseik jelentését. Ez pedig a természet ismerete nélkül sokszor nagyon bajos volna, mert az emberi nyelv a legdrágább kincsét, hasonlatait mind a természet köréből veszi. Különösen a növényzet mintegy nyelve a földnek. Már a legrégebb költők is párhuzamba állították az ember egyes életkorát a természet tárgyaival. A virágot pl. az ifjú arcához, életszínéhez, alakszépségéhez s ártatlanságához hasonlították. Halotti énekeinkben is előfordul a kifejezés: «Jól jártál te szép virágszál!» — A rózsza az ifjúság és szépség jelképe, az olajág a békéé, a borostyán a győzelemé, a nefelejts az emlékezeté, a lilium az ártatlanságé.

Világos tehát, hogy a természeti képek és kifejezések ismerete nélkül nem érthetjük és használhatjuk tökéletesen a magyar nyelvet. Ezért ismerjük meg az ifjak a természet tárgyait és azok jelképes értelmét. Ha erre szert tettek, egy lépéssel előbbre haladtak édes honi nyelvünk elsajátításában.

Figyelemreméltó a szabad természetben továbbá a növények fejlődése. Az embereknek s emberi műveknek ugyanaz a sorsuk, mint a növényeknek, mennél lassabban nőnek, annál erősebb vagyis tökéletesebb egyed, eredményt produkálnak.

A különbség a kettő között csupán az, hogy amit a természetben lassúságnak, az embernél azt megoldásnak nevezzük.

A gondolkozáshoz szokott ifjút könnyű lesz a természet segítségével bármely erény belátására vezetni s azt megkedveltetni. Például: Látjuk a természetben virágról-virágra szállni a méheket, amelyek a mézet nem önhaszonból, hanem az emberek javáért gyűjtik, de a darazsak meglöpték őket. Azonban a darázs életével lakol vakmerőségeért. Így van az emberi életben is, az aljas, önhasonlós rendszeren megsemmisül, míg ellenben, aki a közügyért, mások javáért fáradozik, emléket állít magának oly nagyot, melyet az idő vasfoga sem emészthet el. Ezért mondja egy író: «Aki más szárnyain emelkedett föl, álljon bár a Kárpátok tetején, kicsiny: de aki hazájával tett jót, a völgyben ülve is nagy és nemes ember.»

Bizonyítsuk be továbbá, hogy a föld hasonló az ember szívéhez. Abban a mérges növényvel

együtt terem a szelid, ebben az erény a bűnnel. Az emberi szív épen úgy, mint a föld, magába fogadhatja a hasznos és kártékony magvakat. De míg a föld, ha gazt vetnek belé, gazt terem, addig az emberi kebel sokszor nem őszinte. Tapasztalhatjuk a mindennapi életben, hány ember van, akiben a legnagyobb gazságok rejlenek s mégsem hozza napfényre, mint a föld, hanem gondosan takargatja. A száj és kebel, a tett és érzelm sokszor annyira elütnek egymástól, mint a búza a konkolytól. Ha sikerült az ifjakból a képmutatást kiűzni, remélhetjük, hogy őszinteségüket állandóan meg fogják őrizni s ilyenek kebléről vissza fognak pattanni a nemzetiségi izgatók mérges nyilai.

SZEMLE.

Az Eötvös-alap Eötvös-ünnepélye.

Különböző országos tanító-egyesületek és intézmények f. évben kegyeletes ünnepélyek keretében ülik meg Eötvös József báró születésének 100-ik évfordulóját. A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága f. év augusztus hónap második felében tartandó közgyűlésén *Giesswein* Sándor dr. prelátus egyházi elnök emlékebeszédében fogja leróni a kath. tanítók hálás kegyeletét a nagy kulturférfitől. Az Eötvös-alap keretében a magyar tanítói kar egyetemessége f. év július hó 6-án áldozott Eötvös emlékének. Dr. *Bárczy* István polgármester, az Eötvös-alap elnöke, nyitotta meg a gyűlést az Akadémia termében. Beszédében kijelenti, hogy a mai ünneplés annak a nagyemlékű férfiúnak szól, aki nemes életével a sajátos magyar rajongásnak, a nemzete sorsáért aggódó magyar lelkületnek egyik legkiválóbb képviselője. Ő ugyszólván egyedülálló olyan alakja a magyar történelemnek, aki egy egész szép életet áldozott a magyar művelődés munkálatának, a liberális magyar nemzeti kulturpolitikának. Látszólag más körbe tartozó működése, még szépirodalmi munkásságának irányzata is mindig ezt a nagy célt szolgálta. A nagy magyar ember, a nagy államférfiú, a nagy író egész szellemi hagyatékát tulajdonképpen a magyar tanítóságra maradt, mely hivatva van az ő eszméi nyomán e nemzet népoktatását ennek a nemzetnek leghatalmasabb erőforrásává avatni. E dicső emlékű férfiú iránt a hálás kegyelet, hogy minden alkalommal megnyilatkozzék: az szent kötelessége a magyar tanítóságnak, mert báró Eötvös József a nemzet legnagyobb tanítómenterei közé tartozik. Az ő példászerű élete, az ő csodás alkotású lelke kiapadhatatlan, örök forrás marad mindazok számára, a kiket a mélység és a tisztaság nagy értékei vonzanak. Midőn e mai napon a hálás kegyelet ismét tüzet gyújt az emlékezés oltárán, sóvárgó lelkünk egész hevével azt kívánjuk, hogy lobogjon az minél magasabba és báró Eötvös József életének fénye, dicsősége ragyogja be a magyar tanítóknak lelkét és hatványozza meg azok erejét és kitartását. Báró Eötvös József nagy szelleme megteremtette a magyar iskolát, az ebből sarjadzó nemzeti erőt, jólétet, boldogságot: a magyar tanító buzgóságának és lelkesedésének kell megteremtenie. Ezzel megnyitotta az ünnepséget s szívből köszöntötte mindazokat, akik megjelenve, bizonyoságot tettek a nemzeti művelődésért való lelkes érdeklődésükről. A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után *Neményi* Imre dr. miniszteri tanácsos

mondotta el emlékbeszédét báró Eötvös Józsefről. Szólónak — úgymond — csak kis munkaköre van abban a miniszteriumban, amelyet Eötvös minisztersege magasított fel, nagy megtiszteltetés, hogy ennek a nagy férfiúnak emlékezete fáklyáját szülő gyűjtsa meg. Eötvös vallotta, hogy a magyar nemzetet csak hatalmas kultúra teheti nagyvá és ezért kell a kultúra napszámosát megbeszélni. Ma, egy fél évszázad után, ez a nézet már általános, Eötvös ezt már ötven év előtt így hirdette. A műveltség terjesztésének módjául azt az utat választotta, hogy alulról kezdve, a népoktatás emelésén elindulva, emelje a magyar műveltséget. A magyar tanítóság atyjának nezi Eötvöst, ezt mutatják az évtizedek óta meg nem szűnő Eötvösünnepek. A lelkes emlékbeszéd után *Abrányi Emil* szavaltta el báró Eötvös születésének évszázados évfordulójára irt költeményt.

Végül a tanítóság a Szózatot énekelte el és kivonult Eötvös szobrához, amelynél *Máthé József* marosvásárhelyi tanító tartott szép beszédet.

Milleniumi néptanító-alap.

Irta: *Kovács Alajos.*

Egyik napilapunk, a *Pesti Hirlap*, hazánk fennállásának ezredik évi fordulóján milleniumi néptanító-alapot létesített. A lap szerkesztősege ezen alap kamatait ez idén is, mint az előző években, augusztus 20-ikán, Szent István napján osztja ki olyan néptanítók között, akik nemzetiségi vidékeken a magyar nyelv tanítása és a hazafias szellem terjesztése körül leginkább kitűnnek.

Egy-egy jutalomdíj 60 koronából fog állani, amelyért folyamodhat minden néptanító vagy tanító, nemzetiségi és vallásfelekezeti különbség nélkül.

A pályázók bélyegtelen kérésükhöz, illetve levelekhez ökmányokat ne mellékeljenek, hanem ehelyett egy iv papírra, levél alakban írják le, a szerkesztőséghez címezve, a következőket:

1. A kéro nevét, korát, családi állapotát és gyermekének a számát.
2. A község nevét (utolsó pósta és vármegye), ahol működik, s esetleg azokét, ahol előbb működött és a működés éveinek számát.
3. Működése eredményes voltának tanhatósági elismerését s végre
4. Hogy részesült-e már ilyen irányú működéséért jutalomban, ki által és mikor?

Mindezeket leírva és valamely fölöttes tanügyi hatóság (tanfelügyelő, gondnokság, iskolaszék) aláírásával és pecsétjével megerősítve, f. augusztus hó 15-éig küldjék be a pályázó tanítók (tanítónók) a lap szerkesztőségéhez (Budapest, V., Váci-körút 78. szám.).

Kétségtelen, hogy nemesszándékú és követésre méltó a *Pesti Hirlap* igyekezete és évről-évre való fáradozása, amellyel Milleniumi Néptanító Alap-ját létesítette s azt állandó gondoskodása révén évről-évre folyton gyarapítja is, hogy a szép számban kiosztott jutalomdíjak a tőkét fel ne emésszék. Nemes és követésre méltó a nemzetiségi vidékeken működő, a kétszeresen nehéz munkát végző magyar néptanítókról megemlékezni. Az ő munkájuk gyümölese különösen becses hazánk kulturájára s a nemzeti szellem ápolására. A nemzetiségi vidékeken működő tanítók a magyar társadalomnak különös elismerését s háláját érdemlik. Ők az őrálló katonák, az előretolt seregek, akik a magyar nemzet összességének békés, nyugodt és belsőleges fejlődését teszik

lehetővé. Azért az ilyen jutalmazást, mint aminővel a *Pesti Hirlap* fordul felejük, nem szabad csupán az anyagi elismerés szempontjából tekintenünk. Sokkal nagyobb ennél a belőle fakadó erkölcsi bátorítás, amelyet az *észrehevés*, a *buzdító támogatás* szava kelt életre és tart ébren.

Bár több nagy lapunk és kulturális egyesületünk követné ezt a buzdító példát! Sajnos, e tekintetben nagyon is nagy közömbösséggel kell vádolnunk azokat, akik tehetnének az őrállók, az előretolt seregek észrehevésére és bátorítására. Mégis, amikor örvendünk, hogy ime, itt van a hatalmas magyar lapok egyike, amelyik észreveszi az ő munkájokat s azt tőle tel hetőleg anyagilag is jutalmazza, ezt a pályázatot mégis néhány szóval kell kísérnünk.

A millenium éve óta eltelt két évtized hatalmas közgazdasági átalakuláson röpült el. A kenyér ára megkétszereződött, ami egyértelmű a pénz értékének az esésével. A millenium idejében egy 60 koronás jutalom még *jutalom* lehetett, de ki merné állítani, hogy ma is az? Nem mernék tagadni a tanítói tekintély fokozódását, hiszen a millenium óta másfélszeresére, sőt kétszeresére is emelkedett a magyar néptanító javadalmazása. Ezért nem titkoljuk el nézetünket, hogy a legnemesebb szándék mellett is helytelenek tartjuk manapság a magyar néptanítónak 60 koronával való jutalmazását. Az érdemesszerkesztőség áll, hogy a kiosztásra kerülő összeget ne ossza fel, tegyük fel 12, hanem csupán 8 érdemes tanító között. Ha a jutalomdíjakat legalább 100 koronára emeli fel, ezzel a nemes buzditáson kívül mégis olyan összeget juttat el az arra érdemes kezébe, amely összeg a mai gazdasági állapothoz s a mai néptanítóhoz is méltó összeg.

Ez volna az első észrevételünk. A második a díjak odaítélésére vonatkozik.

A *Pesti Hirlap* szerkesztősege által kütüzött jutalomdíjért nemzetiségi és vallásfelekezeti különbség nélkül folyamodhatik az arra érdemes néptanító. Azt hisszük, hogy a lap szerkesztősege csak a bizalmat fokozza a pályázat iránt, ha az odaítélés alkalmával pl. a székesfőváros királyi tanfelügyelőjét is meghívja a bizottságba. Nem tudjuk, eddig így tett-e? Az azonban bizonyos, hogy a bizottságnak a szerkesztőség tagjain kívül álló hivatott magyar pedagógussal való kiegészítése csak megerősítené a milleniumi alaphoz nyert jutalmak becsét.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Révai Nagy Lexikona. A nagy magyar enciklopédia nyolcadik kötete hagyta el most a sajtót. Földpálya címszótól Grec címszóig terjed ez a kötet, mely úgy a benne felhalmozott bő ismeretanyaggal és temérdek illusztrációjával, mint külső díszével imponálóan tanúsítja a magyar szellemi élet, a magyar tudományosság európai színvonalát. A magyar tudományos élet első szerepvivői nyitják meg itt azokat a gazdag forrásokat, melyekből mindenki dúsan meríthet és gazdagodhatik oly szellemi javakban, miket csengő ércere vált fel a gyakorlati élet. Ha valaha, úgy manapság, a szédületes haladás e korában van fontos és megbecsülhetlen hivatása ily nagyszabású enciklopédiának, mely amellet, hogy a tudás minden titkát feltárja, világító fáklya a modern élet, a gyakorlati érvényesülés útvesztőin. Könnyű megállapítani, csak el kell olvasni bármelyik felütött lapját, hogy Révai Nagy Lexikona mily kitünően felel meg,

a mi viszonyaink között még fokozottabb jelentőséggel bír, feladatának. Kimerítően és tudományos gonddal, de gyönyörűen megírt cikkein, szerencsésen választott és technikailag pompás illusztrációin a szerkesztés odaadó gondossága érzik. Meglátszik minden során az a céltudatos törekvése, hogy a művelt magyar közönségnek legyen tanácsadója, az ismeretek világában biztos vezetője. A most megjelent nyolcadik kötet 300 oldal szöveget, a szövegben 157 ábrát, külön mellékletül 60 képet tartalmaz s ezek között 3 színnyomatot, 8 művészi reprodukciót és 6 térképet. Révai Nagy Lexikona egy-egy kötete angol vászonkötésben 18, felbörkötésben 20 koronáért a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében kapható.

A magyar nemzet története az elemi népiskolák számára. Irta: *Brunowsky Rezső* losonci tanítóképző-intézeti igazgató. Kiadja a *Szent-István-Társulat*. Kívánatra megismerés céljából készséggel küld tiszteletpéldányt. Szerző olyan könyvet nyújt a tanítóság kezébe, amilyenek hiányát elemi iskolai történelemtanításügyünk már régen érezte. Talán egy tantárgy sem bír annyi fontossággal a gyermeki lélek helyes irányban való kialakításában s a hazafiúi erények beplántálásával, mint a történelem. A történelemtanítás célja kezdettől fogva a nemzeti érzés, a hazaszeretet s a polgárerények ápolása, nemesítése s mindennek melegágya a mindenre fogékony gyermeklélek. Épen azért okszerű követelménye minden történelem tankönyvnek, hogy vonzó, érthető legyen. Előadástudora legyen olyan, hogy a gyermek élvezettel forgassa a könyvet akkor is, ha nem az iskolában van; legyen meleg, hangulatot keltő s így a jóra, szépre buzdító. Ne legyen pusztá adattár, hanem szabatosan, röviden adja elő a tárgyat. Tanítóságunk bizton támaszkodhatik e tankönyvre, mert nagy segítségére lesz. Szövegét könnyen magyarázhatja s ha ezt megtette, szabad elmondását is megkívánhatja a tanulóktól. Mindössze a fontosabb tudnivalók emlékeztetőbe vésését segíthető elő a gyakori összefoglalásokkal s ha ilyen esetekben új szempontokat alkalmaz, azáltal csak fokozza a gyermekek érdeklődését. E tekintetben mindeddig legjobban bevált az egyes korok, vagy szereplők összehasonlítása s az a leghelyesebb és legkönnyebb módja az intézmények fejlődése bemutatásának is. Ez annál nagyobb fontosságú, mivel csakis ezen az úton vezethetjük be a gyermekeket a mai társadalmi élet megértésébe. Szerző könyvében ezt a fontos feladatot olyképen igyekezett megoldani, hogy a gyermek eszméltetésére kiváló gondot fordított. Bemutatja a magyar haza területének és népességének hullámzását, a nemzet gazdasági, politikai és szellemi fejlődését Magyarország alapításától a mai napig. Ajánljuk minden tanítónak.

A katolikus népiskolák új rendszabályainak könyve nélkülözhetetlen minden tanító, iskolaigazgató, iskolaszéki elnök és tag számára. A könyvhöz függelékül vannak csatolva az összes tanügyi törvények és rendelkezések. A vastag kötet ára fűzve 4 korona, kötve 5 korona és megrendelhető a Szent-István-Társulatnál, Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.

A Rendszabályok könyvének tartalma: *Első rész.* I. fejezet. A katolikus iskolák közigazgatása általában. II. fejezet. III. fejezet. A tanfelügyelőség szervezete. IV. fejezet. A főtanfelügyelő. V. fejezet. A segéd-főtanfelügyelő. VI. fejezet. Az egyházkerületi tanfelügyelők.

Második rész. Az iskolaszékek szervezete és hatásköre. I. fejezet. Az iskolaszékek megalakítása. II. fejezet. Az iskolaszékek szervezete. III. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék tisztviselői. IV. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék teendői. V. fejezet. A plébánosnak (helyettes plébánosnak), mint az egyházközségi iskolaszék elnökének teendője. VI. fejezet. A plébánosnak, mint egyházközségi népiskolák igazgatójának teendői.

Harmadik rész. I. fejezet. A tanítók minősítése és alkalmazása. II. fejezet. A tanítók szolgálati minősége. III. fejezet. Az iskolai fegyelmi szabályok.

Negyedik rész. I. fejezet. Az általános és gazdasági ismétlőiskola. II. fejezet. A katolikus kisdudóvó-intézetek és gyermekmenedékházak.

Ötödik rész. A közhatósági segély igénybevétele.

Függelék. I. A latin szertartású római katolikus elemi népiskoláknál alkalmazott igazgató-tanítók, tanítók, tanítónők, gazdasági szaktanítók, szaktanítónők, és kántortanítók fegyelmi szabályzata. II. 1907. évi XXVII. t-cikk a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól. III. Utasítás a törvényhatósági közigazgatási bizottságok számára a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t-cikk végrehajtása tárgyában. IV. 1868. évi XXXVIII. t.-c. a népiskolai közköztartás tárgyában. V. A népiskolai tanítókat illető egyéb érvényben levő törvények, utasítások, szabályzatok, rendeletek, döntvények, határozatok, ítéletek. Tanítói iratok mintái.

HIREK.

Negyvenéves jubileum. Egyed sopronmegyei község július 2-án ünnepelte *Kocsis Gyula* igazgató-tanítót, aki hasznos, áldást hozó munkásságának 40. évét töltötte be. Fáradszorgalommal, buzgósággal, szorgalommal, lelkesedéssel és szeretettel nevelte vallás-erkölcsös és hazafias életre a falunak népét. Életének az volt főcélja, hogy a népműveltséget minél magasabb fokra emelje. Ennek a szép és nagy feladatnak derekasan megfelelt. E községnek apraja-nagyja szeretett «Mesterük»-nek köszönhetik, hogy boldogság, meglegedettség, szeretet és gazdasági jólét honol a faluban. Hálásan emlékeztek meg e derék és kiváló tanító érdemeiről e napon szerető tanítványai, amikor szívből jövő benső szeretettel és lelkesedéssel ünnepelték. Az ünnepély szentmisével kezdődött, amelyet fényes papi segédlettel *Németh János* kapuvári prépost celebrált, aki magasröptű beszédben méltatta az ünnepelt munkásságát. E nemes munkásságot méltányolták az egész megyében. Nevelői, tanítói hire eljutott dr. *Várady L. Árpád* megyés-püspökhöz is, aki a Pro Ecclesia et Pontifice pápai érdemrendet eszközölte ki részére, amelyet *Zalka László* kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő megható beszédben tűzött a jubiliáns mellé. Ezután a megye alispánja, *Hajas Antal* nyújtott át a vármegye közönsége által az érdeemes tanítók jutalmazására összegyűlt összegből 300 korona jutalmat és a kitüntető okiratot.

Utána a megye főispánja, *Baán* Endre üdvözölte gyönyörű beszédben az ünnepeltet. Elismerő szavak kíséretében olvasta föl *Palásthy* Kálmán segédtanfelügyelő a kiténtető okiratot. A község elöljáróságának szónoka után volt tanítványai szép ezüstkoszorút adtak át. A tanulók üdvözlő beszédei végeztével az előkelő társaság 50 terítékű banketten vett részt, amelyen számos felkösztöntőben kívántak a jubilánsnak boldogsággal telt hosszú életet.

A várgede-kishonti egyesített alesperesi kerületek róm. kath. tanítói köre rendes gyűlését július hó 15-én tartja Várgedén a rk. népiskola tantermében. Tárnyrend: 1. Elnöki megnyitás. 2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. A gyermekek idegességének melyek a mélyebb okai s tehet-e annak orvoslására valamit az iskola? című pályatételt felolvasa: *Jókövi* Emil. 4. A tanítók vándorlásának okai, annak hátránya s miként lehetne ezen segíteni? című kötelezett tétel előadója: *Rajner* Károly. 5. A tanítói nyugdíjtörvény revíziójáról értekezik *Parák* Lázár. 6. A számvizsgáló bizottság kiküldése és jelentésének tárgyalása. 7. Indítványok. 8. Tagdíjak lerovása.

Felvétel internátusba. A Léván létesített József Főherceg Barsmegyei Tanítók Házában az 1913/14. tanévre néhány hely megüresedett, ezen helyekre elsősorban a Barsmegyei Általános Tanítóegyesület tagjainak középiskolát végző fiai, azután a tanítók s végül a nemtanítók gyermekei vétetnek fel. Az internátusban a teljes ellátásért az egyesületi tag fiáért havonként 32, a nem egyesületi tag és a nem tanító 45 koronát fizet. A felvételi és orvosi kezelési díj egész évre 10, illetőleg a nem tagoknak és nem tanítóknak 15 korona. A felvétel iránti kérvényeket, melyekhez a felvételt kérelmező tanulóknak 1912/13. évi iskolai és orvosi bizonyítvány is csatolandó, július hó 31-ig Lévára, az internátus gondnokságához kell beküldeni. A később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. Bővebb felvilágosítást készséggel küld a Ház gondnoka.

A kiskunmajsai tanzászlóalj mintacsapata e hó 6-án Budapesten a Hernád-utcai elemi népiskola udvarán, intím ünnepély keretében mutatta be készültését a jelenlevő számos szakembernek. A katonaság részéről *Pogány* Géza százados, mint a Budapesti Ifjak Céllovó Osztályának kormányzója, képviseltette magát. A 46 tagú, elemi iskolai tanulókból álló csapat gyakorlatai főleg menetelésekből, szabadgyakorlatokból és a gyakorlópuskával való bánásból álltak s bámulatos egyöntetűséggel sikerültek. Általában a kis csapat minden mozdulata katonai fegyelmezettségről tett tanúságot s *Tajthy* János kántortanítót, aki a gyermekeket kiképezte, a legnagyobb elismerést aratta. A fiúk, zöldesszínű vászonruhájukban, katonaspikájukban, puskával, dobbal, külsőleg is igen jól festettek és mindenütt, ahol megfordultak, élénk feltűnést keltettek. Az ünnepély végeztével a kis diákcsoport zászlójára *Vadász* Vilmos igazgató, a Magyar Tanítók Turista-Egyesülete nevében, néhány buzdító szó kíséretében habérkoszorút fűzött, melyért *Varga* Mihály esperesplébános, a kiskunmajsai r. kath. iskola elnöke mondott köszönetet. A tanulók háromnapos tanulmányútra jöttek és hétfőn este utaztak vissza kísérről.

Alkohol és nikotin fogyasztás. A kieli *Reformrealgymnasium* értesítőjében a tanulók alkohol és nikotin

fogyasztásáról érdekes tanulmány jelent meg, mely behatóan foglalkozik ezen szenvedélyekkel. A szerző hosszas adatgyűjtés után a német tanulóifjúságra vonatkozólag a következőket állapította meg.

Az alkoholfogyasztás % száma:

	Szokás- szerűen	Alkalm- adtán	Egyáltalán nem fogyaszt
Az előkészítő oszt.-ban	—	45	55
Az alsó	—	53	47
A közép	—	69	31
A felső	—	81	19

A nikotinfogyasztás % száma:

Az előkészítő oszt.-ban	—	24	76
Az alsó	—	51	49
A közép	—	46	54
A felső	—	28	53

A koffein (kávé, tea stb.) fogyasztás % száma:

Az előkészítő oszt.-ban	54	40	6
Az alsó	55	25	20
A közép	66	26	8
A felső	28	62	10

A londoni centraliskolák. A mi elemi iskoláinknak megfelelő tanintézeteken kívül Londonban nagyszámmal található az ú. n. centraliskolákat, melyek négy osztályból állanak és a tanulókat tizenkétéves korukban veszik fel. A tanterv szerint részint ipari, részint kereskedelmi iskolákra oszlanak. Jelenleg összesen 39 létezik, közülök 13 ipari, 13 kereskedelmi, 13 pedig vegyes jellegű. A tanulókat — fiúkat és leányokat egyaránt — az elemi iskola végzése után veszik fel s alaposan kiképezik úgy az általános műveltségben megkívánt, mint a szakdolgozóknak. A középiskoláktól abban különböznek, hogy nem szigorúan tudományos elméleti, hanem inkább népszerű és gyakorlati kiképzést — de alaposan — nyújtanak. Centraliskoláknak pedig azért nevezik őket, mert egy ilyen iskola bizonyos számú népiskola körzetében fekszik s ezen népiskolák tanulói csak ama körzetben fekvő centraliskolákba vehetők fel. Minthogy pedig a világváros tanulói sokszor nagy utat tesznek meg hazulról az iskoláig, a legtöbb centraliskolában igen olcsón teljes napi ellátásban is részesülnek.

Az erkölcsi rendellenességek kérdése. Ez a kérdés pedagógiai körökben élénk szóbeszéd tárgyát képezi. A fejlődő gyermek helyes útra terelése csak úgy lehetséges, ha alaposan ismerjük erkölcsi és szellemi életének megnyilvánulásait, ami viszont állandó megfigyelést és számos tapasztalatot igényel. Dr. *Demoor*, ismert pedagógus és pszichológus, több évi kísérletek után meglehetősen vaskos szakmunkát írt e kérdéssről s végeredményben a szülőkkel való érdeklődés és a gyermek megfigyelésére a következő szempontokat ajánlja, azzal a megjegyzéssel, hogy egyik jelenség a másikat magyarázza meg. — Szereti-e a gyermek testvéreit? Szimpátiát érez-e más gyermekek iránt? Nem kegyetlen-e más gyermekek és az állatok iránt? Nincs-e többé-kevésbé kifejlődött hajlama a lopásra? Hirtelen természetű-e? A szokásos nyugodt és békés természetével ellentétben nem észlelhetők-e rajta a hirtelen kitörő neveltelenség jelei? Állandó felügyelet alatt áll-e avagy pedig engedelmes-e oly mértékben, hogy felügyelet és különösebb intés nélkül is rendesen viselkedik? Gyönyörűsége telik-e mindent széttörni és a környezetben levő tárgyakat rongálni? Milyen a szorosabban vett erkölcsi érzülete? Esetleges erkölcsi elleni cselekedetei utánzásokon alapulnak-e vagy nem? Erkölcsi rendellenességei nem alapulnak-e öröklésen vagy más terheltségen? Nem észlelhetők-e nemi rendellenességek? Milyen környe-

zetben él? Amint látható, a kérdések sok mindenre kiterjeszkednek s a szakkörök véleménye szerint a gyermek e módszer általi megismerése mélyebb bepillantást nyújt lelki életébe s így alaposabb ismerettel sok jó előmozdítható és számos rossz tulajdonság kiküszöbölhető.

A schweizi népiskolák tudvalegleg Primar és Sekundar iskolákra oszlanak, melyekbe a tanulót 12 kantonban a befejezett 6. életév, 13 kantonban pedig a 7. évi után veszik fel. A rendelkezésre álló legutóbbi adatok szerint 4704 Primar iskolában 4704 tanító és 7401 tanítónő működött, a tanulók száma pedig 538.286 volt. Egy tanerőre átlag 44 tanuló esett s egy tanuló átlag 41—274 francha került az államnak. A 652 Sekundar iskolába 56.103 gyermek járt, akiket 1695 tanító és 357 tanítónő oktatott. Egy osztályra átlag 25 tanuló esett. A tanerők fizetése változó. Zürich-kantonban például a Primar iskola tanítója 1800, a Sekundaré 2500 franc kezdőfizetést kap megfelelő lakbérrel vagy szabad lakással. A legmagasabb fizetés pedig 2100, illetőleg 2800 franc. A zürichi fizetés azonban a legminimálisabb, a legtöbb helyen a tanerők fizetése lényegesen magasabb.

Az Erd. R. Kath. Tanítóegyesület Szövetségének választmánya június 25-én Csíkszeredában *Zsögön* Zoltán tanítóképző tanár elnöklete alatt gyűlésezett. Az értekezés egyik legfőbb tárgya a f. évi július hó 15-én Csíkszeredában tartandó szövetségi kongresszus előkészítése volt, melynek programjába sok értékes tanügyi és szociális kérdés megvitatását vette föl a választmány. Továbbá *Zsögön* elnök jelentést tett arról, hogy az ő indítványára az erd. r. kath. státus főgimnáziumainak tanáregyesülete nem régen Brassóban tartott nagygyűlésén egyhangulag kimondta, hogy az *elemi és középiskola közötti kapcsolat létesítése* érdekében belép az erd. r. kath. Tanítóegyesületek Szövetségébe, amit a választmány lelkesülten vett tudomásul. És azt a tényt itt is örömdeszen regisztrálhatjuk, mert ez az egész országban első és követésre igen méltó eset, midőn a derék tanárok elhatározták, hogy minden válaszfal lerombolásával, amely a tanügy egyikrendű munkását a másiktól izolálja — egy általános cél, a magyar kultúra emelése érdekében egyesülnek a tanítósággal. Ez az egyesülés már a kezdet kezdetén is szép reményekre jogosítja az Erd. R. Kath. Tanítóegyesületek népes szövetségét. Bárcsak általánossá válnék az ilyen egyesülés nemsokára mindenütt az országban!

Testnevelésügyi tanács. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megállapította és közzétette az új testnevelésügyi tanács szabályzatát s ugyanez alkalommal kinevezte az új tanács tagjait is. Ama fontosságnál fogva, amelyet a testnevelés elfoglal a mai nevelési rendszerben, amely a hajdan bevált nevelési rendszer renaissance aakar lenni voltaképen. Ennek az új testületnek jelentékeny működési kör nyílhat, ha odaadással fogja fel a feladatát, Maga a szabályzat még nem garantálhat semmit, amint a tapasztalás mutatja nem egy téren; hanem az új testületnek kell abba lelket lehelni. Kívánjuk, hogy az új intézmény gyakorlatilag bevaljon és erősödjék, fejlődjék, váljék igazán nevelőhatósággá. Szükség van rá azért is, mert a testnevelés lényegét nagyon is kezdik nálunk félreérteni és sportot csinálnak belőle az ifjúság testi és szellemi kárára. Ennek a Tanácsnak lesz a hivatása az ilyen aberrációk elhárítása is az iskolában; mert a másik feladata az iskolán kívül lesz; itt már a testedzésnek a társadalomban való meghonosítása

és terjesztése, tehát a testedző sport minden faját (hangsúlyozni kívánjuk a nemes sportokat) bevonhatja munkálkodása körébe.

Találkozó. Az 1893-ban beszüntetett és a győri katolikus tanítóképzővel egyesített soproni katolikus tanítóképző ama növendékei, akik az intézet megszűnése évében szereztek ott tanítói oklevelet, *Böröcz Béla* pinkamindszenti kántortanító hívására július 3-án találkoztak Sopronban. A 20 éves találkozóra eljöttek: *Szabó Károly* királyi tanácsos, volt soproni tanfelügyelő, *Haller József* szentszéki tanácsos, az iskolatársak volt tanára, az Istenben boldogult igazgató, *Gerronay Kossow Béla* két fia: dr. *Kossow Jenő* pozsonyi karnagy és dr. *Kossow Imre* soproni főorvos; és az iskolatársak közül 22-en. Az egybegyűltek mindenekelőtt szentmisét hallgattak. A misét *Haller József* szentszéki tanácsos mondta. Dr. *Kossow Jenő*, az országos hírvézenész, mesteri orgonajátékával fokozta az ájtatoskodók áhitatát. Szentmise után a temetőbe vonult a társaság, hogy megkoszorúzza *Kossow Béla* igazgató és *Wallner János* zenetanár sírját. A temetőben *Millner Antal* győri igazgató-tanító adott kifejezést a volt tanítványok hálás kegyeletének, szeretetének. A tanárok sírjától *Haller József* és *Millner Antal* édesanyjának sírhalmához vezette a kartársi szeretet és együttérzés a néptanítókat, ahol ájtatos imádsággal rótták le a tisztelet adóját. Sikerült fényképfelvétel után a „Pannonia»-szállóban közös ebéd volt. A felköszöntők sorát *Böröcz Béla*, a találkozó fardadhatatlan rendezője nyitotta meg, éltetvén a jelen levő volt előjárókat. A felköszöntő kapcsán a találkozózon megjelentek-neválasztását tartalmazó díszes albumot nyújtottak át *Szabó Károly* királyi tanácsosnak és *Haller József* szentszéki tanácsosnak. Felköszöntőt mondtak még: *Szabó Károly*, *Haller József*, dr. *Kossow Imre*, *Burgmann Rezső*, *Millner Antal*, *Kulcsár Pál*, *Lomoschitz Károly*. Ebéd után az Erzsébet-kertbe ment a társaság, ahonnan szeretetben gyarapodva bucsúztak el egymástól.

Tanítógyűlés. A Bács-Tiszavidéki római katolikus tanítóegylet választmányi gyűlést tartott, melyből közöljük a következőket: Elnök a megjelenteket szívélyesen üdvözli és mivel a jegyző nincs jelen a gyűlésen, *Bakola Péter*t kéri fel a jegyzőkönyv vezetésére. Elnök felolvassa az alapszabályok megváltoztatására vonatkozó érseki és miniszteri leiratot. A leiratok felolvasása után a választmány határozata, hogy a régi alapszabályok mellett maradjon az egyesület s annak egyes pontjait megvitatván, a nagygyűlés után föl fog terjesztetni az érseki hatósághoz, hogy záradékkal elláttassék. Pénztáros felhivatik, hogy ha van 20 példány ez alapszabályokból, minden egyes tantestületnek küldjön egy-egy példányt, ha pedig nincs, nyomasson 2—300 példányt. *Latki József* indítványára határozatott, hogy az évi díjakat az egyes testületek igazgatói szedjék össze az év három első hónapjában (január, február, március), a hátralékokat pedig szintén az igazgatók szedjék be méltányos részletekben úgy a világi, mint az egyházi tagoktól. A nagygyűlés idejét, helyét és tárgysorozatát így állapította meg: A nagygyűlés szeptember 24-én Zentán, avagy Magyarokániszán fog megtartatni. Tárgyak lesznek: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv felolvasása, elnöki jelentések. 3. Melt. *Meier Béla* és *Szűcs János* felett emlékbeszéd: *Fárbás József*. 4. A kézimunka tanítása az iskolában: *Mihályi József*. 5. Nyugdíjügy: *Piller György*. 6. Tanügyi jelentések: *Losonczy Antal*. 7. Pénztárosi jelentés: *Palásti Fábán*. 8. Indítványok és előterjesztések. 9. Ha Zentán lesz, az emlékszóbor megkoszorúzása. Elnök indítványozza, hogy az egyesület fejezze ki a *Katolikus Tanügyi Tanácsnak* elismerését és háláját azon munkáért, melyet az új jizetési törvény készítése alkalmából kifejtett, egyben a többi egyesületek is kerestessenek meg ebből a célból. Az indítvány elfogadtatott és a Népevelő útján fog végrehajtatni. Pénztáros jelenti, hogy *Szűcs János* ravatalára az egyesület nevében koszorút helyezett. A jelentés tudomásul vétetik és költség utalványoztatik.

Tanítógyűlés. A tiszántúli esperesi kerület római katolikus néptanítók egyesülete évi rendes közgyűlését

Kunhegyesen, folyó évi június 3-án tartotta meg *Töves-vary* Tivadar esperes-plebános elnöke alatt a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó, melynek sorában elnök indítványára határozatott, hogy *Göcze* Aladar nyugalomba vonuló esperesnek, aki 25 évig vezette az egyesületet, emléket jegyzőkönyvileg megörökítik és erről kivonatban tudósítják. 2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. A könyvtáros és pénztáros jelentése. 4. Tagsági díjak befizetése. 5. Gyakorlati tanítást tartott *Klotz* Béla tiszásülyi kántortanító sajátkezűleg készített számológépen. Az egyes számműveleteket maga készítette különféle állapotokat és más tárgyakat feltüntető alakokon szemlélteti. Az egyes számfogalmakat fonetikus módszerhez hasonlóan, a gyermek ismeretkörébe vágó mesészerűen, olyan megkapó módon ismerteti meg, hogy a gyermek a számképeket egyszerre emlékébe vési. A jelen voltak nagy tetszéssel fogadták a tanítás módszerét és előadónak köszönetet szavaztak érte. Az Egerben tartandó központi gyűlésre két képviselőt választottak.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

M. J. Az illető érdekelt tanítónő forduljon tájékoztatásért az illetékes egyházi tanfelügyelőséghez. — **G. R. F.** Az illetékes adóhivatal főnökéhez forduljon információért. Az eddigi befizetéseiről másodlatot kér és a további befizetéseket az új könyvecskében igazoltatja. — **B. A.** Az 1913. évi XV. t.-cikknek a lakásbérré és a természetben adott lakásra vonatkozó intézkedései szintén végrehajtandók. Az intézkedések határidejét a törvény megállapítja. Azon belül a fenntartók eljárása fogantatandó. Miután a törvény minden rendelkezése 1913. év január 1-től lépett érvénybe, ennél fogva a rendszeresített állással járó lakásbér is ettől az időtől esedékes. — **K. J.** A párber is kántor-tanító javadalom; ennél fogva a „Rendszabályok” 173. §-nak 2., 3. pontjaiban foglaltak ezen javadalom megosztására is vonatkoznak; vagyis a díjfelvételben foglalt évi mennyiségnek annyi $\frac{1}{2}$ része illeti meg az elődöt és utódot, ahány hónapot az állásban az évből eltölt, illetőleg eltöltött. — **M. A.** Köszönet az értesítés beküldéséért. — **D. G. Stár.** Az intézkedések a törvény végrehajtására megtörténtek. Az államsegély kiutalását a kultuszminisztérium a törvény rendelkezési szerinti intézi. Megérkezik. — **P. B. I.** Miután az iskola már élvez fizetési-kiegészítő államsegélyt, ennél fogva a iskolások a korpótékát megállapító határozat csatolásával és hivatkozva az államsegélyt kiutaló végzés számára, kérelmezi ön részére a korpóték-államsegélyt. Erre az eljárásra csak abban az esetben volna szükség, ha önmre nézve a törvény 17. §-ában foglalt előny biztosítása kívánja azt. 2. A tanítónő fizetésűgét a rendeltetési alapján hivatalosan intézik. 3. A mellékfelviségek ügyében kérjen intézkedést az illetékes egyházi főtanfelügyelőségtől. Az állás szervezésének iratait ismerni kellene, hogy megfelelő választ adhassunk. 4. A kertet a fenntartó bekerítettetni tartozik. 5. A beteg tanító helyettesítéséről általában a szabadságolástról a Rendtartási szabályzat részletesen intézkedik. A kántori teendőket végezheti. 6. A kántortanító állásával járó jövedelme után hitközségi adóval meg nem róható. 7. A Szent-István-Társulat könyvjegyzékében fölvevett polg. iskolai könyvek közül a Társulat kiadványait ajánljuk megrendelésre. **K. L.** Kap 500 korona pótlást. Ha 1893. évtől számítva betölti a 21. szolgálati évet, akkor előlép a II. f. vagy 2-ik fok. 2200 korona fizetésre; tehát 1914. év október 1-én. A személyi pótlékot az 1893. év előtti időre az állam folyósítja az arra érdemes tanítóknak, tehát nem a fenntartó. A fenntartónak jogában áll a tanító lakásbérét az állami tanítókéval megegyezően folyósítani és ez esetben sem veszíti el a fizetési-kiegészítő államsegélyhez való jogát. — **P. J.** Már az 1907. évi XXVII. t.-cikk megszüntette a másodtanítói állást. Az adott esetben az állásról új javadalmi jegyzőkönyv felvételét kérelmezzék, hogy a másodtanítónak fizetett 600 korona ügyét rendezze. Ennek a kötelezettségének jogi viszonyait teljesen ismerni kellene, hogy kérdéseire megfelelő választ tudjak adni. Ha nem vonjuk

le a 600 koronát, akkor beosztást nyervén a II. fizetési osztály 3-ik fokozatába, 2000 korona fizetésre; 1022-5+212-4+500=1734-9 korona; tehát kapna 265-1 korona pótlást, kántori járandóságul marad 1222-5 korona. Az 1893. év előtti időre a betöltött 10 év után 400 korona személyi pótlékot nyerhet. 2. A kiutalásokat most végzi a minisztérium. — **K. J.** Várja be fizetésének kiutalását s csak azután kérelmezzék a nyugdíját. A kérvényre 1 koronás bélyeg ragasztandó. Mellékletként: keresztlevél, működési bizonyítványok, nyugdíj-könyvecske és orvosi bizonyítvány. A kérvény az iskolaszékhez nyújtandó be. **N. L.** Nem ismerjük az illetőt. — **M. K.** Azt ajánlom, hogy végezze el a fiúcska a négy középiskolát és azután iratkozzék be a festészeti főiskolába. Kérjen értesítőt a Festészeti főiskola Igazgatóságától, Budapest, VI., Andrássy-út.

A sikeres tanítás kelléke

a jó „tanesszköz”.

Ilyen a BODA-féle mechanikai számoló-szerkezet, mely Magyarországon 7226. sz. a. Németországban 58.339/1910. sz. a. szabadalmat nyert. Az elemi iskolák részére 152.342/1909. sz. a. miniszterleg engedélyezett 1000 koronával jutalmazott, díszoklevél és áll. éremmel kitüntetett, az Orsz. Kath. Tan. Tanács által 32/1910. sz. alatt engedélyezett, továbbá az összes állami iskolák használatára külön is engedélyezett legjobb számoló-szerkezet. Számos elismerő levél, hivatalos bírálat igazolja gyakorlati értékét. **Ára 45 korona.** Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Védjegye

Magyar törlogummi

kapható minden papirkereskedésben.

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!

Magyar Ruggyantaárugyár
Részv.-Társaság Budapest.

Úrrá és hosszúéletűvé teszi az I. osztálybeli tanítót a SZEMLÉLTETŐ ABC ÉS OLVASTATÓGÉP-

nek az olvasás-írás tanításánál való alkalmazása. Hatóságok által engedélyezve.

Ára: használati útmutatással 25 K.

KAPHATÓ:

599-9

ID. ÁRPÁSY JÁNOS

r.k. tanítónál Ada, Bács-Bodrogm.

Stampay ének- és imakönyve,

(XIX. kiadás, 256 oldal) felvázsonban 30 fillér, egészvázsonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is egyszer ingyen. **KÖBÖLKUTON, Esztergomm.** — A Stampay Miklós-féle **Köszöntőkönyvecske** nem nálam kapható, hanem öcsémnél Nógrádkisterenyén, 12 db franko 2 kor.-ért. 352-2

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közölteknek, melyeknek díja előre lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

A hontbesenyődi plébániához tartozó Alsóalmás leányegyházba kántortanítót keresek. Törvényes fizetés áll helybeli jövedelemből és államsegélyből. Tannyelv magyar, de a tót nyelv ismerete szükséges. Az állás f. évi szept. 1-én foglalható el. Pályázatok benyújtásának határideje aug. 15. Dénes Béla plébános. 622 1—1

Helyettes tanítói állásra e hó 31-ig pályázat hirdetnek, 800 kor. fizetés, 240 kor. lakbér. Pályázhatnak nőtanítók is, óvónők, esetleg negyedéves jelöltek. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények alulírottához küldendők. Vámosmikola (Hont m.) Mundy Béla isksz. jegyző. 629 1—1

Az alsópalójtai (Hont m.) róm. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: lakás két szoba, konyha, kamra, istálló, pince és sertésöl. 10 kat. hold szántóföld, 10 kat. 1362 □ öl rét és a község határában (2 magyar holdat kivéve) levő földek munkálása, kapálás nélkül, a termények behordása, 522 □ öl kertiletmény, 24 ürméter kemény hasábfá, 12 hl. párbér buza. Minden szőlős gazda fizet 1-40 kor. borpénzt. Tandíjat kap 100 koronát, államsegélyt a régi alapon 80 koronát, az ismétlőiskoláért 40 koronát, alapítványokból 5-04 koronát és a stóla-jövedelem legalább 84 kor. A pályázatok július 27-ig Polcsák Endre plébános címére küldendők. A választás július 31-én lesz, az állás azonnal elfoglalandó. 635 1—1

Komárom megye Héreg községben lemondással megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: hitközségtől kertiletménnyel 377 kor.: államsegély 643 kor. Lakásul egy bérelt szoba. Tanítja az I—II. osztályos vegyes és az ismétlős fiú növendékeket. Egyébb teendői a választási jegyzőkönyvben lesznek előírva. Organálásban jártasság, szükség esetén kántoriakban segédkezés kívánatik. Tanév közben állás nem változtatható. Nőtlen róm. kath. férfitanítók okmányaikkal felszerelt kérvényüket iskolaszékre címezve küldjék Héregre július 26-ig. Választás július 27. Állás szept. 1-én elfoglalandó. 640 1—1

A névedí róm. kath. népiskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: államsegély 470 kor., kárpótlás 151 kor., községtől 133-20 kor., stóla-jövedelem 60 kor., alapítványok után 14 kor., 14 1/2 p. m. rozs, 8 p. m. buza, 1 kat. hold 1375 □ öl szántóföld, 400 □ öl rét (kaszáló), 503 □ öl kert, a törvény által előírt lakás két szoba, konyha, éléskamra, istálló és kocsiszin. Választás július 22. Tannyelv magyar, nép nyelve tót. Kérvények a róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldendők. Néved, p. Kisvezekény (Bars m.). 628 1—1

Hont megye, Lontó, róm. kath. iskola. A katonasághoz bevonuló kántortanítót 1913. okt. 1-től 1914. okt. 1-ig helyettesíteni kell. Pályázatot hirdetek ezen helyettesítésre. Határidő: július 25. Választás: július 31. d. u. 3 óra. Tanítani kell a negyedik, ötödik, hatodik vegyes osztályt egy tanteremben és a filiális templomban a kántoriakat végezni. Kétszobás lakás, 800 kor., 150 kor. stóla. Ipolyszakállosi plébános, mint lontói isksz. elnök. 646 1—1

Középtúri róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma két szoba, konyha, kamra, istálló és két öl, 3 hold szántó, 1 1/2 hold rét, 9 hektoliter gabona, munkaváltás, borpénz stb. 500 kor. és az 1913.

évi XVI. t.-c. szerinti államsegély. Kötelessége az I—VI. osztály, valamint az ált. ismétlősök oktatása és a szokásos istentiszteletek végzése. Választás július 25-én d. u. 1/2 órákor. Az állomás aug. 1-én elfoglalandó. Felsőtúri plébániahivatal. 644 1—1

Hont megye, Lontó, róm. kath. iskola. Osztálytanítónói állásra pályázatot hirdetek. Határidő július 25. Választás július 31. délután 3 óra. Hitközségtől kétszobás lakás, kertiletmény, a többi a minisztériumtól. Tanítani kell az első, második, harmadik vegyes osztályt egy tanteremben. Ipolyszakállosi plébános, mint lontói iskolaszéki elnök. 647 1—1

Egri érseki megye.

Törökszentmiklóásra az 1913/14. tanévre helyettesítőt keresek. Fizetése 800 kor. Állását október 1-én tartozik elfoglalni s azt tanév közben el nem hagyhatja. Ének János, esperes-plébános. 625 1—1

A nyiregyházai róm. kath. iskolánál, esetleg a hozzátartozó Királytelek szőlőskertben egy rendes tanító állás betöltendő. Javadalom 1100 kor. törzsfizetés, lakbér kertiletménnyel nőnek 420, nőtlennek 320 kor. A szőlőskertben szintén 1100 kor. fizetés és természetben lakás. A városi vagy a szőlőskerti állomásra pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényeket, melyben a családi állapotot és illetőséget is igazolni kell, az iskolaszék címén július 20-ig Nyiregyházára küldjék. Az állomás egyházfőhatósági jóváhagyás után szept. 1-én lesz elfoglalható. 615 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Nagyócsára (Zólyom m.) róm. kath. kántortanító-helyettes kerestetik. Jelentkezhetnek nyugdíjas kántortanítók vagy kántorságban jártas tanítójelöltek is. Fizetés meg egyezés szerint. Mydló kántortanító, Nagyócsa. 638 1—2

A kelői róm. kath. kincstári osztatlan iskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdettek július 27-ig. Jövedelme az 1910. évben felvett javadalmi összeírás szerint 1216 kor., ami készpénzből, földjövedelemből és szolgálmányból áll. Tót nyelv ismerete szükséges. Személyes megjelenés kívánatik. Katonai kötelezettségnek eleget tett tanítók előnyben részesülnek. Kellően felszerelt kérvények a m. kir. földművelésügyi miniszter úrhoz címezve a kelői iskolaszéknek küldendők. (Bars m.) u. p. Geletnek. Formanek József, isksz. elnök. 639 1—1

Győri püspöki megye.

A fertőendrédí (Sopron m., u. p. Petőhazaigyár) róm. kath. elemi népiskolánál a tanítónak egyéves katonai szolgálata miatt helyettes tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: biutorozott szoba s a tanító alatti havi 66/66 kor. Az állás okt. 1-én foglalandó el. Kérvények augusztus 1-ig Lukács József plébános címére küldendők. Szabó János ig.-tanító. 590 2—2

A fertőszentmiklósi (Sopron m.) róm. kath. iskolánál megüresedett egyik tanítói állásra július 31-ig pályázat hirdettek. Javadalma: államsegéllyel törvényszerű, egy biutorozott szoba és 20 kor. kertiletmény. Kötelessége az egyik kijelölt osztályban és az ismétlőiskolában felváltva tanítani, a kántoriakban segédkezni. Egyébb kötelességei díjlevél szerint. Kérvények Módy József plébános, isksz. elnök címére küldendők. 620 1—1

Gönyűre (Győr m.) róm. kath. tanító kerestetik. Fi-

zetése: 400 kor. a községi pénztárból előleges havi részletekben, 200 kor. az uradalomtól előleges ¼-évi részletekben, a többi a törvénynek megfelelően államsegélyből fedeztetik. Lakása: 1 szoba, egy konyha és egy fűkamra. Tanítja az I-II. mindennapi osztályokat és a vasárnapi tanköteleseket. Kántoriakban segédkezik. Megválasztott állását szept. hó 15-én tartozik elfoglalni, fizetése ezen időtől folyósítatik. Kérvények július 24-ig az iskolaszékhöz küldendők. *Hohner Ferenc* tanító. 617 1—1

A győri róm. kath. egyházközség rendes tanítói állásra hirdet pályázatot. A tanító kötelességeit a szolgálati szabályzat, járandóságait a vonatkozó törvény állapítja meg. A kellően felszerelt kérvények *aug. 15-ig* az egyházközség központi irodájába (Győr, Megyeház-utca 6.) küldendők. Az egyházközségi elnökség. 631 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Hegyesmajtényi (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: hitközségtől és templompénztárból 292 kor., 8 pozsonyi mérő alá szántóföld, rét, legelő, konyhakert (mindez bérbeadható; ebből folyó évből csak a kataszteri jövedelem); régi fizetés szerint 655 kor. államsegély, mely az új fizetésjavításnak megfelelően emelkedik; 160 gazdától per 4 battyú bükkfa házhoz szállítva, melyből a tanterem is fűtendő; 1100 lélek után mise- és stóla-jövedelem, koleda stb. Jó lakás melléképületekkel. Bevalás esetén évi 150 kor. jövedelmebe be nem számítható külön pótlék. Tótul tudni kell. Katonai kötelezettségnek elget tett kántorok előnyben részesülnek. Kellően felszerelt folyamodványok július 16-ig küldendők be alulirothoz. Kijelölt pályázók próbaorgonálásához külön meghívót kapnak. *Iskolaszék.* 586 2—2

A szülővőráljai róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 506 kor. államsegéllyel 1000 kor.; kétszobás lakás, konyha, kamra, szükséges tüzifa. Tanítónok is pályázhatnak. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő július 28. Kérvények Szülővőráljára (u. p. Peredmér, Trencsén m.) *Palmann Alajos* isksz. elnök címére küldendők. 616 1—1

Pécsi egyházmegye.

A belvárdi róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Jövedelme: 1. 2 szoba, 2 konyhaból álló lakás melléképületekkel. 2. A hitközségtől 660 kor. késpénz. 3. 4 h. 998 öl szántóföld hasznbérértéke 258 54 kor. 4. 1 h. 240 öl rét hasznbérértéke 125 kor. 5. Négy öl kemény hasábfá 160 kor. 6. 192 öl kert. 7. Vasárnapi oktatásért a pol. községtől 64 kor. Köteles a pécs egyházmegyei tanítóegyesületbe belépni. Horvátul tudók előnyben. Pályázati határidő július 18. Olasz (Baranya m.) *Dr. Heckenberger Konrád* plébános. 619 1—1

Az orfűi kántortanítói állásra f. hó 21-ig pályázatot hirdetek. Javadalma új lakás kerttel, 620 kor. késpénz, 4 öl hasábfá, 2 hold 1222 öl szántó, 453 öl rét, a földet a község szántja, a trágyát ki- és a termést behordja és a temető füve. A többi államsegély 1200-ig 502 kor.

A mecsekszakáli kántortanításra f. hó 21-ig pályázatot hirdetek. Javadalma lakás és kert természetben, 552 kor. késpénz és 3 öl hasábfá. A többi államsegély 1200-ig 600 kor. Abaliget (Baranya megye), *Kopári Gyula* elnök. 218 1—1

A tolnaozori róm. kath. iskolaszék 9 tanerős iskolájához az I. sorsz. férfitanítói állomásra pályázatot hirdet. Javadalmazása az illetmény rendezéséről szóló törvény 4. §-a értelmében járó fizetés, 20 korona kertilletmény és egy szobából álló lakás a legszükségesebb bútorttal. Javadalmazásához az iskolafentartó évi 900 koronával járul, a többi államsegélyből pótolatik. Kötelmei a reá bizandó osztályt, vagy osztályokat vezetni. Egyéb kötelmei a helyi iskolai «Rendszabályok»-ban megtekinthetők. A kérvények eredeti okmányokkal és a teljes egészséget bizonyító hatósági orvosi bizonyítványokkal látandók el s folyó év július 31-ig főt. *Pintér Károly* plébános, isksz. elnök írchoz terjesztendők be. Az állás szeptember elsején elfoglalandó. A javadalom szintén az időtől kezdődik. 627 1—2

Rozsnyói püspöki megye.

A barkai róm. kath. népiskolánál elhalálozás folytán megüresedett kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 1. Föld, rét hasznbérletéből 220 kor. 2. Párber megváltásért 80 kor. 3. Stólaból 50 kor. 4. 12 m. tüzifa beszállítva. 5. államsegélyekből 876 kor. 6. Iparkert használata. 7. 4 drb marha és 3 drb. sertésre legelő. Ujjonnan épült modern kétszobás lakása, konyha, kamra, pince, istálló, sertésöl, udvaron kút, nagy házi kert. Kellően felszerelt kérvények július 22-ig, mely napon a választás is meg fog tetetni *Nagy Imre* plébánoshoz, Barka u. p. Dernő (Gömör m.) intézendők. Személyes megjelenés okvetetlenül megkívántatik. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. 641 1—1

Szatmári egyházmegye.

Ung megye pälöczyi róm. kath. fiúiskolájához másodtanítónak pályázhat okleveles rőtlen férfi, esetleg rói kezdő tanerő. Az állás f. é. szeptember 1-ig elfoglalandó. Fizetése államsegéllyel 1200 kor. Egyszobás lakás. Köteles az ismétlősöket is tanítani. Orgonálásban jártasak előnyben részesülnek. Keresztlevél, oklevél, orvosi és működési bizonyítványokkal felszerelt, *gr. Hadik-Barkóczy Endre* megyei főtanácsnagméltóságához intézett folyamodványok *István* isksz. elnökhöz Pälöczra küldendők. 613 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Alsó Czikola (Fejér m.) pusztai magániskolához diplomás tanító kerestetik. Kötelessége az elemi és ismétlőiskola vezetése és jó időben a gyermekek templombavezetése. Évi 360 kor. késpénz, 650 kgr. búza, 800 kgr. rozs, 400 kgr. árpa, 24 kgr. só, egy magyar hold kukoricaföld, ¼ hold kert, ¼ hold káposztaföld, 14 m³ lágy tüzifa, lakás, sertésjárás 1 drb anya, 2 drb. két éves, 2 drb egy éves a cselédség sertéscordájában és naponta 2 liter tej; kívánságra a conventio késpénzbe átszámítatik és kifizettetik. Pályázatok kellően felszerelt okmányokkal *folyó hó 25-ig*. Adony (Fejér m.) róm. kath. iskolaszéki elnökhöz címezve *gróf Zichy Nándor* iskolafenntartóhoz intézve küldendők. 591 2—3

A bicskei róm. kath. elemi iskolánál ujonnan szervezett V-ik tanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetés a hitközségtől: 100 kor., 20 kor. kertilletmény, s ha nőtlen tanító választatik egyszobás bútorozott lakás, ha pedig nős, úgy a törvényszerű lakbér. A törvény által biztosított alapfizetésig államsegélyben részesül. Kötelessége a kijelölt osztályt vezetni s a kath. tanítóokra előírt kötelezettségeknek megfelelni és a kántori teendőkből plébános felszólítására segédkezni. Ez esetben azonban, ha az külön stólaival van összekötve, a stóla őt illeti. Az állás 1913. szept. 1-én foglalandó el. Felszerelt kérvények «Plébániahivatal», Bicske (Fejér m.), 1913. aug. 1-ig küldendők be. 621 1—1

A vértessacsi segédkantortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Az állás jövedelme: 1. tanítói: a hitközségtől 380 kor., kertpótlék 20 kor., az államtól fizetékigézésítés az új törvény alapján 420 kor. 2. kántori: a kántortanítótól élelmzés, fűtés és takarítás 400 kor. értékben, a hitközségtől egy bútorozott szoba. Kötelmei: az egyik osztályban tanítani, a kántorság minden ágában mindenkor (a szünet felében is) segédkezni és helyettesíteni. A kántorság német lévén, csak németül tudó kántortanítók pályázhatnak. Pályázati határidő és választás *júl. 20.* Az állás augusztus 16-án foglalandó el. Pályázati kérvények *Bató Géza* főtanítóhoz küldendők. 632 1—1

A nagyhorcsók-Felsőtöbörzök pusztai róm. kath. vándortanítói állásra pályázat hirdettetik folyó évi szeptembertől jövő évi októberig terjedő időre, míg a jelenlegi tanító katonakötelezettségének elget tesz. Fizetése 800 kor. Kötelessége ugyanaz, mint a jelenlegi tanítóé. A háromhónapos szünidőben tisztességes díjazás mellett gazdasági és irodai alkalmazást nyerhet. Lovagolni szükséges. Pályázhatnak oklevél nélküli végzett tanítónövendékek is. Kérvények *Zichy Sarolta* grófnőhöz címzendők *Cziffer* (Pozsony m.), *augusztus 10-ig*. Báminemű felvilágosítást szívesen ad *Székely Gyula* isksz. elnök. Káloz (Fejér m.), 645 1—1

Szepesi püspöki megye.

A szepesszentpáli (u. p. Szepesváralja) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Tót nyelv ismerete szükséges. A július 28-án megtartandó választáson pályázóktól önköltségükön személyes megjelenést föltétlenül kérünk. *Iskolaszék.* 648 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A hosszúperesztegi (Vas m.) negyedik tanítói állásra pályázatot hirdetjük. Pályázhatnak róm. kath. nőtlen okl. férfitanítók. Fizetése: államsegély 900 kor., hitközségtől 124 kor., 1 szobából álló bútorozott lakás és fűtésre elegendő felvágott fa. Kántoriakban díj nélkül segédkezni s ismétlődőket oktatni tartozik. Kérvények július 19-ig plébániahivatalhoz küldendők be. 592 2—2

A tarcsafürdői róm. kath. elemi népiskola a kántortanítói állásra pályázatot hirdet. A javadalmazás a javadalmi jegyzőkönyv és a legújabb törvény rendelkezése szerint. A német nyelv tudása megkívánatik. A választás augusztus hó 2-án délután 4 órakor a község házában fog megtartani, melyen a személyes megjelenés megkívánatik. Az állást szeptember 1-én kell foglalni. A folyamodványok az iskolaszék elnökénél: *Halmai János* plébános, Óriszentmárton, u. p. Felsőőr (Vas m.) nyújtandók be. 624 1—1

Alsószenegőti községi elemi népiskolánál a halálozás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalmazása a község pénztárából előleges részletekben 100 kor., államtól az 1913: XVI. t.-c. szerinti fizetési-egészítés, továbbá 3 hold szántóföld és 1 hold legelő hasznélvezete; de hasznóbér fejében 22 kor. fizeterdő a község pénztárába. Törvény előírásának megfelelő lakás, melléképületek, kert. Mellékjövödelmet a róm. kath. hitközség biztosít. Pályázati határidő aug. 1., állás elfoglalandó szept. 1. *Községi iskolaszék.* Alsószenegőti, u. p. Gyöngyöső, (Vas m.) 616 1—1

Zsámánd fiókhitközség róm. kath. iskolaszéke elemi osztatlan népiskolai állásra július 20-ra, délután három óra pályázatot hirdet. Javadalma: kézpénzben tanítói fizetés 800 kor. és kántori 150 kor. iskolai pénztárból, évvétődös korpótlék az államtól, stóla 25 kor., templomruhamóság s ostyasütésért 10 kor., gróf Batthyány-Zichy-féle alapból 40 kor. Ingatlan vagyonból: egy hold szántóföld, 800 □ öl rét, 5 hold 400 □ öl legelő hasznélvezete 50 kor. Egyéb teendőkért, ha ezek teljesítését a tanító elvállalja, 100 kor. kézpénzben, összesen 1170 kor. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskolásokat az előírt tanterv szerint a közismereti tantárgyakat és hittant tanítani. Tannyelv magyar, segédnyelv horvát és német. Minden vasárnap és ünnepnapon délután s minden 3-ik vasárnap délelőtt horvát nyelven énekelni és előimádkozni, ádventi időben minden hétköznapon 6 órakor reggel a szokásos ájtatosságot megtartani. Szabad lakása áll: 2 szoba, konyha, kamra és a legszükségesebb gazdasági épületekből. Csak férfitanítók pályázhatnak, személyes megjelenés előnyben részesül. A kellően felszerelt kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Vasúti állomás van kettő is: Strém és Vasrátót. Szentkut (u. p. Strém, Vas m.) *Pávdy Gáspár* plébános, isksz. elnök. 630 1—1

Az alsórónöki róm. kath. iskolához férfitanítói állásra július 24-ig pályázatot hirdetjük. Törvényszerű javadalmazás államsegéllyel, két szoba, konyha, kamra, pince, kertilletmény 20 kor. Tannyelv magyar-német. Kötelessége a III—VI. osztály vezetése hittantanítással, az ismétlősöknek felváltva való oktatása. Az állás szeptember 1-én foglalandó el, mitől fogva fizetése kezdődik. Személyes megjelenés előnyös, de nem kívánatik. Kellően felszerelt kérvények a vasszentmihályi plébánia címére (posta Rátót, Vas m.) küldendők. 643 1—2

Váci egyházmegye.

A kistarcsai (Pest m.) róm. kath. iskolánál egy tanítói és tanítónői állásra pályázatot hirdetjük július 20-ig. Javadalmuk: törvényszerinti fizetés. A tanító a kántoriakban segédkezni, a tanítónő pedig tanítványait női kézimunkára oktatni köteles. A tanító kap természetbeni

lakást, a tanítónő 240 kor. lakkért 20—20 kor. kertilletményel, 2—2 öl fával. Kötelességeik a díjlevelben részletezettek. Az állás szept. 1-én elfoglalandó, amely időtől fizetést is húznak. A kérvények keresztlelvi, honosági bizonyítvány és oklevéllel felszerelve a «Kerepesi plébániahivatal»-nak küldendők. *Iskolaszék. Jolákovits Mihály* plébános, isksz. elnök. 626 1—1

A zsidói (Pest m.) róm. kath. kántortanítói állásra augusztus 3-ra d. u. 3 órára pályázatot hirdetjük. Javadalma: föld, párbér és egyebek 712 kor. és az eddigi államsegély 288 kor. Személyes megjelenés előnyös. *Iskolaszék.* 633 1—2

Veszprémi egyházmegye.

Almásháza róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: két szoba, konyha, kamra, 385 öl kert, 466 kor. államsegély, 90-20 kor. a hitközségtől, ismétlőiskoláért 10 kor., borkollekta 42 kor., lélekpénz stóllával 5-80 kor., 3 kh. 82 öl szántó, 1 kh. 255 öl rét, 6 régi öl hasábfá, házankint (24) ¹/₃ p. m. rozs, kétszeri szántás-boronálás, tetemőkaszállásog a községtől, 1 tehén, 2 sertés legeltetése az uradalomtól. Pályázhatnak tanítónők is, a kántori teendőkben azonban helyettesről gondoskodni tartoznak. A teljesen felszerelt kérvényeket július 27-ig kell benyújtani. Róm. kath. plébániahivatal Nagykapornak (Zala m.) címre. A megválasztott szept. 1-én köteles elfoglalni állását és belépni a «Gondviselés» segélyegyletbe. 642 1—1

A karmacsi plébániához tartozó Vindornyafook község róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: 1. Lakás és házikert. 2. Államsegély, alapítvány és stóllából 660 kor. 3. 2400 □ öl szántóföld, értéke 40 kor. házaspáronkint (60) fél p. m. rozs, értéke 240 kor. és három öl hasábfá hazaszállítva, értéke 60 kor., összesen 1000 kor. Teendői díjlevel szerint. Tanítónők is pályázhatnak. Választás július 20-án. Személyesen, önköltségen megjelenők előnyben részesülnek. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni. Kérvények július 19-ig *Kanovics László* isksz. elnökhöz Karmacs, (Zala m.) küldendők. 614 1—1

A komáromi róm. kath. iskolaszék a II-ik osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: 100 kor. a politikai községtől, 900 kor. államsegély, 20 kor. kertilletmény, egy bútorozott szoba lakásul. Kötelesség: az iskolaszék által megjelölt osztályok és ismétlőiskolások oktatása, a kántorságban segédkezés, a «Gondviselés» nyugdíjintézetbe belépni. Kérvények *Méhes Kálmán* plébános, isksz. elnökhöz Kiskomáromba küldendők. Pályázati határidő július 20. 612 1—1

Pályázat a sárhidai róm. kath. kántortanítói állásra. Javadalma 1050 kor. kézpénz, 6 szekér tüzifa. Misc- és stóllajövedelem. törvényes lakás melléképületekkel. Jövedelmező gyümölcsösök. Választás személyes megjelenéssel július 17-én délután. Kérvények Zalacsátára a plébániára küldendők. 636 1—1

Szentkirályszabadjára (Veszprém m.) az 1913—14. iskolai évre a róm. kath. kántortanító katonáskodása miatt helyettes keresünk. Fizetés megegyezés szerint. Kötelessége a kántortanító díjlevelében van részletezve. Személyes megjelenés előnyös, utiköltség nem adatik. Választás aug. 15-én lesz. Megválasztott állását november 1-én köteles elfoglalni. Oklevéllel ellátott kérvények augusztus 24-ig a szentkirályszabadjai plébániahivatalhoz küldendők. 634 1—1

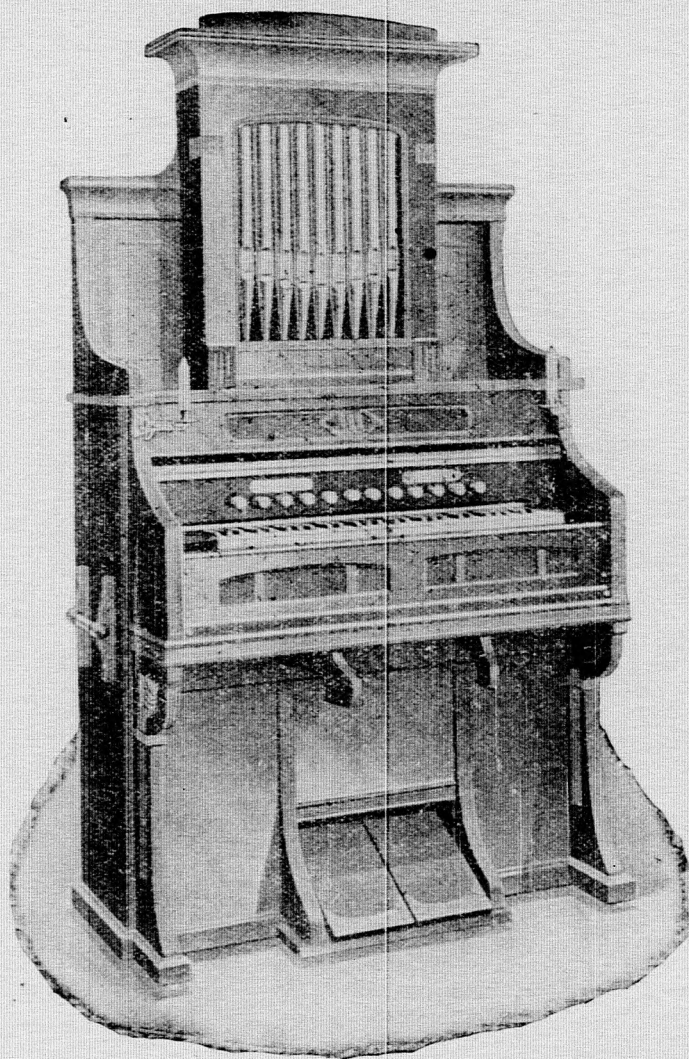
A szünidőben kántort helyettesíteni vagy segédkántornak ajánkozik *Fehér László* Baja, Szent-János. 611 1—1

Szeptember 1-re oly nyugdíjas egyént keresek, aki egy 10.000 lakosságú községben önállóan tudna kántorizálni. Fizetése megegyezés szerint. Cím a kiadóhivatalban. 623 1—2

Ha csak egy osztályt tanít is, nagyon érdemes tantervűzetet rendelni 65 fillérért (portó 5 fillér). Osztályt, osztályokat jelezze! Több példány rendelésénél az iskola részére bélyeges számlát mellékelek. *Ruzsinszky, Jászberény* 637 1—1

A legjobb amerikai légszivó rendszerű
ORGONA-HARMONIUMOK
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekképzés legmegfelelőbb segéd-eszköze.

A legkellemebb szórakoztató hangszer.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izléses kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával rátermett készítő, többszörösen kitértett szakképzettségű és a felhasznált alkatrészek kitűnő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, nemes és öblös. Az orgonaszerűen lágú és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. A hangok meg-

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a valóságnak megfelelők, működésük pedig, kitűnő és erőteljes mechanikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoniumjaink árai tisztán készpénzfizetés ellenében és úgy vannak szá-

mítva, hogy a megrendelők ezeket csomagolva, teljesen költségmentesen az utolsó vasuti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

